de ovend

9e jaorgaank no. 4

de Ovend

negende jaorgaank no. 4 augustus 1981

"De Ovend" is et Stellingwarver culturele tiedschrift van de Stichting Stellingwarver Schrieversronte, veur schrieveri'je, volkskunde, historie en taelkunde uut en van Stellingwarf. "De Ovend" komt zes keer in 't jaor.

Red.: Henk Bloemhoff. Bureau-red.: Pieter Jonker.
Adm. en corr.: Bureau Stichting Stellingwarver Schrieversronte, Meulehoeve, Bongheer 1, Postbusse 138, 8430 AC Oosterwoolde, till. (05160) 4533.
Tikwark: Salomien Venema, Donkerbroek.

Willem

De vrouw leup veurop. Ze hadde een brune driekwat bontjasse an en een rond bonthoetien op et heufd. Mit heur rechterhaand dreug ze een maantien mit een zwatte katte d'r in. De man kwam aachter heur an. Hi'j hadde een grieze regenjasse an en een blokte sjale omme. Hi'j dreug de koffer en de beide tassen. "Bin disse beide plakken nog vri'j?" vreug de vrouw. Ik nikte. "Gelokkig," zee ze, "et is zo vol in de trein." Ze plofte veur mi'j daele en zette et maantien mit de katte naost heur op de baank. De man heisterde wat mit de koffer en de tassen omme om ze in 't net te kriegen en gong poestende naost mi'j zitten. Butendeure fluitte de conducteur en de trein ree vot. Vuuf menuten reden we deur zonder dat d'r wat zegd wodde. Doe

haelde de vrouw een rollegien zuurties uut heur maantelbuse. Eerst nam ze zels iene en doe hul ze mi'j et rollegien veur. Ik pakte een zuurtien. "Ieje zeker niet?" zee ze tegen de man. "Nee," zee die. "Hi'j krigt d'r et zoerbranen van," zee ze tegen mi'j. Ze keek de man an. "Geef ie Willem wat?" De man kwam in de bienen en haelde wat uut ien van de tassen dat in een bruun kladdegien zat. Doe hi'j et uutpakte kwam d'r een stokkien leverwost veur 't locht. Hi'j hul et de katte veur. De vrouw keek hoe as Willem, een betien tessel, de leverwost anpakte. "Dat lus ie wel now," zee de vrouw. "Eet mar lekker op, daor woj' groot en stark van." "Hiet hi'j van Willem?" vreug ik. De vrouw keek me an. "Ja dat zit zo," zee ze, "hoe wol 't zo toevallig, mar hi'j is veurig jaor op keuninginnedag geboren en doe zee ik drekt tegen him," en ze wees naor de man, "keuninginnedag is een biezundere dag, we moe'n een passende naeme veur him bedaenken, dat ik zee: we numen him Wilhelmus, want et is een kaeter zie. Ik zee dus we numen him Wilhelmus, en daor komt nog bi'j dat mien eerste man ok zo hiette, dat zo is die ok nog vernuumd. Mar ja Wilhelmus, dat is zoe'n mond vol en daoromme is 't Willem wodden. Wat ieje, mien zwatte duveltien?" Et zwatte duveltien slokte et laeste stokkien leverwost deur.

"Och," zee de vrouw, "ik bin gek op dieren, mien eerste man ok, en et is zoe'n alderliefst kattien. Mar wel een klein streupertien! Lessend kwam hi'j mit een voegeltien in de bek thuus. Een vinkien. Now doe het hi'j pruttels van de vrouw had. Ja, voegelties bin ok dieren, now? Doe he'k him dat rooie halsbaantien kocht mit dat bellegien d'r an en now heuren de voegelties him van verens al ankommen. Now kan mien duveltien ze lekker niet meer pakken." Willem slikte zien linker veurpote of.

De vrouw keek me weer an. "Hi'j zegt dawwe d'r wat an doen laoten moeten, dat Willem niet weer meerts wodt." Ze wees weer naor de man. "Mar ze zeggen dat ze daor zo sloeg en soezerig van wodden. Weet ie daor ok wat van?" Ik schuddede van nee. "Et liekt mi'j niet goed toe," zee de vrouw. "De netuur moet zien loop hebben en wat geft et ok as zoe'n dier him es een keer goed uutleeft." Willem knipoogde naor de man en et leek wel as dat hi'j een betien treiterende

zeggen wol: daor krieg ie de kaans niet meer toe.

De vrouw begon weer te praoten. "Zoe'n dier brengt gezellighied in huus," zee ze. "Ie hebben iene waor aj' tegen praoten kunnen. Heb ie thuus ok een katte?" "We hebben een hond had," zee ik. "Een hond is me te groot," zee de vrouw. "Een poes is wat behendiger. Ze kun heur zels beter redden. Ik laote et glassien op 'e overloop naachs half los staon en de deure van de slaopkaemer op een kiertien. As hi'j d'r dan uut moet dan kan hi'j him zels redden. Ik hebbe een Duuts laeken op et voetenaende van 't bedde liggen en daor slapt hi'j op. Hi'j is mar et liefste dichte bi'j 't vrouwgien, now?"

De trein minderde vaort. "Heden nog an toe bin we d'r al?" Ze kwam overaende en zette in et spiegeltien de hoed wat terechte."Now et beste dan mar," zee ze doe de trein stille hul. Ze pakte Willem van de baank en stapte de trein uut. Even laeter zag ik heur op et perron lopen. Zi'j mit Willem veurop, de man hobbelde d'r een aentien aachteran mit de koffer en de beide tassen. Ik vreug me of hoe lange as 't nog duren zol eer Willem naost et vrouwgien liggen zol en de man op et Duutse laeken op et voetenaende.

Johan Veenstra

Dichter

Een dichter zonder inspiraosie
is as een ridder zonder jonkvrouwe
Een jonkvrouwe kan 'k niet kriegen
dat ik bin mar dichter wodden
Inspiraosie zat!

knillis

De Frisse Wiend Blaost Him Tot Een Storm Die Raost

III

(een poer stok Stellingwarver p-oh-wee-zie!)

De Stellingwarver Schrieversronte
is een zute-broties bakkeri'je
mit aachter de winkelruten
moffe maelkoekies
oolde stoetebollen
en dreuge beschuten.
Ze hebben een Ovend
waor haost nooit lekkere sukerhatten uut kommen
of smaekzeme gebakkies,
nee de hieltied weer lauwe proesen
en opwaarmde prakkies

Een liefhebberi'je van et rontebestuur
is et keunstmaotig opvieteren van tael en kultuur
zoks vaalt allicht te perberen,
mar ie kun krek lieke goed een levend liek eupereren.
Zo strieden ze mit een drs. [1] *) en een heufdmitwarker* [2] *) in et veurste gelid*
een stried waor as gien heil in zit.

[1] *) drs: een soort dokter mar dan aanders,*
een ex-student mit een best traktement
mar as meens niet meer as Klaosien van Jan Saanders

[2] *) heufdmitwarker: een drok mannegien an de top*
mit bulten sores an de kop.

(wodt vervolgd) *Arp Ernst*

Stellingwarver
barremeter

dan is't prachtig Schrieversweer!

Oktrooi anvraogd bij de
Stellingwarver
Schrieversronte

Veur Oene

Gien mechanische meziek
mar een life-gedicht
Gien Oenisme
mar een Karst-verschiensel
Gien V.N.S.
mar Schrieversronte
Gien brief op poten
mar eupenings
Kritische geesten en conformisten
wi'j bin d'r allemaole
wi'j bin 't allemaole
De zaeke ropt oons bi'jmekaander
mit mekaander of naost mekaander
Wat geft 't
Eupenings bin d'r
is d'r
Al het de ronte zien scharpe kaanties
Gelokkig
Wi'j hebben een nekke
om uut te stikken
De ien wat langer as de aander
Jow hebben een hiele lange nekke
Een Farao?
Nee
Gien Toetanchamon mar
Oene Bult dot weer
een boekien eupen
De katte in de gedienen
De zaeke in 't honderd?
As 't an jow ligt niet
De zaeke is d'r
In 't honderd is d'r
en Eupenings

Karst A. Berkenbosch

(schreven veur en veurdreugen bi'j gelegenhied van et uutkommen van de dichtbundel Eupenings van Oene Bult)

Oosterse kontakten

. In et Ni'jsblad van et Noorden van 10-1-1981 geft Perf. dr. H. Entjes zien visie op Regio en kultuur; hi'j geft an de iene kaante kritiek op ontwikkelings vandaege-de-dag ('De bedoelde spraakverwarring (= over regionale kultuur, H. Bl.) is een natuurlijk gevolg van slordig denken') en praot mit spiet over hoe 't in Oost-Nederlaand gaon is in 't verleden ('In Oost-Nederland is het telkens weer in kleinschalige ruzies verzand'), mar hi'j het toch nog wat optimisme overhullen. Dat et medern regionalisme "ansluting zocht bi'j wat d'r van vroeger kultureel over is, ligt veur de haand. Et zal liekewel meer nog uutmaeken moeten welke ni'je vorms van saemenleven een veraanderende wereld ok an regionaal bepaolde groepen oplegt. Et 't zal him d'r veur alles drok omme maeken, hoe et die groepen motiveren kan, omdat daor et succes van alle inspannings van ofhangt" (mien vertaelinge, H. Bl.).

. In De Moespot 24 (1980), no. 110 blz. 3-7, ropt H. Engelbertink, n.a.v. een "verboondsdag" van de "Neersasse dialektkringen" oolden op: "Proatt wier dialekt met oene keender." Niet zonder reden lao'we dat graeg nog es tot in De Ovend deurklinken...

. Bi'j de Iesselakademie in Kaampen kwam een boekien mit verhaelen en gedichten in et Urks uut, van Tromp de Vries. Jim kennen him nog van de op ien nao laeste jaorvergeerdering. Een leesber boekien, ok deur de konsekwente schriefwieze, al staot et Urks nogal even een aentien van oons of. Mit: woordelissien, meziek bi'j pattie riempies deur J. Borghardt, pennetekenings van J. Korf en een inleiding van H. Bloemhoff. Pries: *f* 14,50, 99 blz.

. Beschouwings over en een soort van overzicht van et plak van et 'platduuts' in de karke vien ie in et tiedschrift Quickborn 70 (1980), blz. 7-35: Evangelium in der Volkssprache, deur Dieter Andresen (mit belangrieke literatuurverwiezings).

. Van et Drentse Roet bin intied weer twie nommers uutkommen: jg. 2 (1980) no. 4, en jg. 3 (1981) no. 1. In et laeste nommer een helder staandpunt van Ton Kolkman in de dis-

cussie over et Drents-eigene (die Drentse discussie is feitelik op gang brocht deur de perveensie) en et plak van Roet en de Drentse schrieveri'je daor in. De meersten van de veurnaemste Drentse dichters bin d'r weer bi'j in disse beide nommers. Ok Marga Kool; die heur wark vaalt op deur de grote 'vri'jhied', en eigen kiek en "kreativiteit" daor ze de dingen (van de meensken van disse tied) mit zegt. Marga Kool zit ok in "Het Drentse Boek", en bi'j die ni'je Drentse Stichting is heur boeiende en veur de ontwikkeling van de Drentse literatuur slim belangrieke dichtbundel Achter oen ogen (75 blz., *f* 11,50) uutkommen. Bi'j dezelde Stichting kwam uut een vertaeling van et Marcusevangelie, daor verschillende deskundigen op karkelik, literair en taelkundig terrein in een kemmissie an mitwarkt hebben: K. Sluiter, Dr. G.H. Kocks, G. Nijenhuis en H. Heyting (Pries: *f* 11,50).

. Et Drentse maondblad Oeze Volk. Naoberpraot veur Drentse lezers bestaot vieventwintig jaor. In september verschient et jubileumnommer, daor ok schrievers uut de Nedersaksische streken om Drente henne an mitwarkten. Oeze Volk het krap-an 4000 abonnee's! Dat is lang niet mis, al stikken we mit De Ovend d'r toch niet botte gek bi'j of. In de jubileummaond september zal een bostbeeld van de Drentse taelwetenschopsman/taelbeweger Jan Naarding onthuld wodden, in Slien. Naarding het raodsman en mitwarker van Oeze Volk west. Hi'j hadde indertied ok goeje kontakten mit H.J. Bergveld. Et gaot hier om een idee dat in eerste instaansie deur Perf. dr. H.J. Prakke in de Drentse schrieverskring brocht is. In et julinommer van Oeze Volk lazzen we dat dippeteerde Hollenbeek-Brouwer zegd het, dat Drents lezen en schrieven ok leerd wodden moet. Et plak daorveur zicht hi'j op 'e basisschoelen. Een ienvooldige waorhied die oons al langer bekend is, mar de gemientebesturen van "Oost" en "West" kun misschien nog wat van disse dippeteerde opstikken. Dat oonze gemientelike overheden bi'j et perveensiaol bestuur van Frieslaand aachter lopen blieven (willen?) was dudelik, mar now ok nog niet mit Drente mitkommen kunnen??

(H. Bl.)

Wiltinge in Appelsche(3)

Anvullings en verbeterings

As vere ofstammeling van Henderk Wiltinge en ok van Thomas Stevens, bruur van de 'Grietmansche' Harmentien Stevens, en as genealoog hebbe ik een jaor of wat op een plezierige meniere - as kammeraoden om zo te zeggen - veul schriftelik en tillefonisch kontakt mit Gerke Mulder had over de geschiedenis van Oost-Stellingwarf in et algemien en over die van Appelsche in et biezunder. Alle gegevens die ik op et archief in Liwwadden vun en daor ik van docht dat hi'j d'r wat an hebben kunnen zol, gaf ik an him deur. Deur zien wegraeken is d'r ok bi'j mi'j een leegte ontstaon; veural oonze gezellige, soms lange tillefoongesprekken mis ik. Vanzels wus ik d'r van dat hi'j van doel was om een artikel over Wiltinge te schrieven. Hi'j stelde me veur et mi'j eerst zien te laoten veur evt. op- of anmarkings. Dat dit d'r niet van kommen is, het vanzels zo west deurdat et lange niet goed was mit zien gezondhied; et ston him allemaole niet lieke helder en scharp meer veur de geest. Dat het d'r daenk' ok de oorzaeke van west dat d'r een peer fouties en onvolledigheden in zien artikel (in dit blad publiceerd) veurkommen.

Now gaot et mar om een peer dingen die op et hiele artikel van ondergeschikt belang binnen, en daoromme he'k d'r eerst al even an twiefeld a'k dit stokkien wel schrieven mos. Mar et leek me toe dat ik in zien geest haandelde - secuur en eerlik onderzuker as hi'j was - as ik zoks àl dee. Et gaot om de volgende punten.

De Ovend jg. 8, blz. 110, 7e, 8e, 17e en 18e riegel.
... dat hi'j in Appelsche geboren en getogen is. Die opmarking is goed. 'Spietig genog wo'n we niet geweer waor hi'j op 'e wereld kwam': disse opmarking is in stried mit de veurgaonde, en is daoromme niet goed. Behalven as Mulder mit 'waor' bedoelt: 'in welk huus', mar dat liekt me wel wat te veer zocht. Om kot te gaon, Hendrick Wiltinge is in Appelsche geboren en getogen.
De Ovend jg. 8, blz. 110, onderan.

"... hewwe reden veur om an te nemen enz." Zeker is, dat Anna een dochter was van Folckert Lubberts en Rens Sijthiesdr. in Donkerbroek. Rens was vermoedelik een dochter van een zekere Sijthie Taeckes, ok uut Donkerbroek.

De Ovend jg. 8, blz. 165, de eerste zestien riegels. Et losse folioblad komt niet uut een weesboek, mar uut een mappe mit nog een stokmennig losse stokken en mit de codering: O.S.W.-H. Veerder het Mulder et over "de haandschriften van de lu daor et omme gong". Tegen die bewering he'k toch wel wat bezwaor, want al is et tal haandschriften geliek an et tal personen daor et omme gaot, in et eerste plak bin de niaerverzuken niet ondertekend (dat was trouwens ok niet gebrukelik), wiels et mi'j veerder niet warschienlik liekt, dat elk zien eigen niaerverzuuk schreef. Et was zo, dat zoks et wark was van de Siktaoris van de Grieteni'je of degene die him vervong. Et is al zo, dat de gang van zaeken om disse verkope henne eers as eers is. De anbelangende proklamaosies bin d'r niet en de Siktaoris treedt niet in zien funktie op, mar as perti'j. Dat de zaeke komt op mi'j over as een onderoonsien van een stokmennig hoge, min of meer veuranstaonde luden. Et zol hier wel es om de verkope van de Sathe Terwisga deur de "Grietmansche" Harmentien Stevens gaon kunnen, waorbi'j nao veul touwtrekken Henderk Wiltinge tenslotte et recht van koop kregen het. Dat zol dan omdebi'j 1630 west hebben. Et idee dat Henderk Wiltinge femilie was van de Terwisga's wodt hierdeur ondersteund. Ok et feit dat hi'j een dochter hadde die Wobbe hiette - een naeme die niet botte algemien is - dot je in die richting daenken. De Grietman Johannes Terwisga, de heit van Eise, had ja een zuster Wobbe van Terwisga. Die was liekewel trouwd mit een zekere Jan Baertes en die naeme lat him hier niet zo makkelik inpassen. Misschien een twiede huwelik en daorveur trouwd mit een zekere Wilt, de heit van Henderk Wiltinge? We bin daor trouwens mit in de 16e ieuw anlaand, en uut die tied bin d'r haost gien gegevens beweerd bleven, dat op de laeste vraoge zal daenk' wel nooit gien bescheid kommen.

De Ovend jg. 8, blz. 166-6. "De Stellinck Egbert Stevens

protesteert de nullitate van enz." "Nullitate" = "nietigverklaring", "afwijzing". 't Venien zit in et woortien "protesteren"; de oorspronkelike betekenis is tegengesteld an die van now. Pro = veur, en testeren komt van 't Latiense testare = getugen, dat protesteren betekent aenlik "argens véúr wezen". Aj' veur et Gerecht as b.v. anklaeger "protesteerden", dan deej' zoks véúr je zels. Dit was dan netuurlik tégen de beklaegde of "gedaagde". In de loop van de tieden is de betekenis verscheuven van veur jezels naor tegen iene of wat eers, al komt dit uuteindelik op 't zelde daele. Egbert Stevens verzocht dus om et ofwiezen van de niaerverzuken van ere gegeerdigden. Hi'j protesteert dus niet tegen die ofwiezings, zoas Mulder mient.
Blz. 169, 3e riegel van onder. Dat Thoenis Alles dörprichter was, dot nargens uut blieken.
De Ovend jg. 8, blz. 171, 7e riegel van onder.
...trok laeter bi'j zien zuster Wobbegien in. D'r is mar iene anwiezing in die richting, mar meer as een anwiezing is et niet. In et stok daor 't om gaot (de eventaoris van Hendrick Jelles, wedeman van Wobbegien Wilts) is, moej' weten, spraoke van een zekere Wilt, mar et is niet hielemaole dudelik as daor heur bruur Wilt mit bedoeld wodt of een zeune mit die naeme. Et is mi'j intied ok dudelik wodden, dat et om heur zeune Wilt gong, mar dat was oons bi'j et verschienen van Mulder zien artikel nog niet bekend. Dat van heur bruur Wilt Wilts weten we veerder niks.
Blz. 172, de laeste riegel, en blz. 175, 3e riegel van onder. In beide gevallen ligt et woonplak Ooldehoorn, alderdeegst de Grieteni'je Schoterlaand, niet zo veur de haand. Et bliekt nargens uut, en veerder bin 'k die naemen nooit tegen kommen bi'j mien nogal uutvoerige bestudering van de rechterlike archieven uut die periode van Schoterlaand. Wel vun ik in et Karkeboek 1674 van N. en Z. Drachten (archief nr. 4111), dat Binne Rinses en 't wief in N. Drachten as lidmaot inschreven staon. In 1682 lezen we daorin van Wilt Binnes en 't wief, wiels in 1697 daor nog een kiend van dit peer geboren wodde, en heur zeune Binne daor in 1714 trouwde.
Blz. 175, punt 7. Et recht van niaer was d'r ok van

"bloetswegen", dat hoolt in: in geval van een femilie-relaosie, en daor gong et hier omme (zie blz. 165-1).

Den Helder H. Faber

ideaal

vroeger had iederiene nog een ideaal
et ideaal om leven te blieven
om nettiese kleren kopen te kunnen
om eten kopen te kunnen
veur zoe'n ideaal woj' dan ok wel vechten
mar now, now krigt iederiene et thuus brocht
ie hoeven je om eten, drinken, kleren, wonen, geld
gien drokte meer te maeken

now zuuk ie je idealen argens eers
in aktiegroepen, in poletieke perti'jen
of in drugs
en dat kun ok gewoon borrels wezen
vroeger dronk ie om de zinlooshied
van et leven vot te drinken
now drink ie om je leven
toch nog een betien zin te geven

knillis

Takkebult

tikke takke tikke takke
heur es hoe ik sprikkehakke
kiek es naor mien takkebult
die hadde naor de bakker zuld,
die man het now een moter kregen
wat 't zwaorste is moet 't zwaorste wegen...
daorom heb mar wat geduld,
ik krieg 'm klein, die takkebult...

tikke takke tikke takke
heur es hoe ik knippels hakke
ja die boswal was niet min
daor zat ok nog een stekpaol in,
mit sprikken za'k de kookpot stoken
op glundig vuur de eerpels koken,
't bessemries dat is veur Jan
die veegt daor mooi de stal mit an...

tikke takke tikke takke
heur toch es hoe as ik hakke
mien aarm is haost een stok geliek
mar mien snu'mes maekt meziek...
mien hanen wodden wel wat koolder
toch wodt de sprikkemaande volder
et hakblok is zo zwaor as lood,
de takkebult vierkaant en groot...

(Een bi'jdrege in 't kader van
et boswallenprojekt)

Peggy

Krummelties

. Schrievers die typen kunnen kun oons extra helpen deur de hieltied een riegellengte van 56 spaties te nemen, A-4 fermaot-vellen te bruken en die mar an iene kaante te benutten.

. Niet dat we hielemaole an de grond zitten, mar now de boekeproduktie groter wodt, wodt et d'r veur et bestuur niet makkeliker op, te bekieken of we d'r de hieltied wel weer redelik uutspringen kunnen. Per uutgifte moet toch elke keer mar weer rooid wodden, as we d'r in zoveul tied wel zoveul van de kosten weer uuthaelen. Van een boek daor de uutgifte al van vaaste staot: dat is de roman Vlinder van zulver van Johan Veenstra, weten we dat een protte lezers et graeg hebben willen. Et ligt op 't heden nog bi'j de drokker, mar wie et hebben wil, kan et now al vast bestellen. Zonder te overdrieven: et wodt een biezunder, interessaant boek. Et zelde kan zegd wodden van et kienderboek van Jouk. Mit tekenings van H.J. van Veen. Kuj' now ok al bestellen!

. Veur de naopluzers: hier volgen de andudings van de vienplakken van een stokmennig besprekings. Her en der deur et oolde Wolvege (F. Middendorp): L.C. van 25-10-1980; Mien wegen bin duustere paeden, oolde verhaelen uut Stellingwarf (Wube Lamers van de Kuunderwal): Maondblad Drente, jg. 52 (1981), no. 1, blz. 14; Eupenings (gedichten van Oene Bult): Maondblad Drente, jg. 52 (1981), no. 1, blz. 14; Haarm en Maatien, boerken in goeie en minne jaoren (H. Vondeling): Maondblad Drente, jg. 52 (1981), no. 1, blz. 14; Oosterwoolde doe en now (H. Vondeling): L.C. van 7-3-1981; Friesland dichters vandaag (verschillende dichters): Hjir 9 (1980), no. 3 blz. 30-32; In Twielochten (L.P. van H. en S. Bloemhoff): Janviool no. 34 (1980), blz. 27. Aj'nog meer besprekings vienen willen: ie kun altied oons bureau even vraogen.

. Hej'm ze al: Weerzien, dichtbundel van H. Houtman (48 blz. *f* 6,90) en G.P. Mulder zien De voorgeschiedenis van de verveningen in Appelsche door de Gezamentlijke Compagnons enz. (80 blz., *f* 13,00).

. Oons advies angaonde de staotus en pesisie van et Stel-

lingwarfs is ok bespreuken in de kemmissie "Kultuur en historie" van de Welzijnsraod van West-Stellingwarf. Elk lid wol aenlik wel dat et Stellingwarfs ok in levendig gebruuk beweerd blift. Een kemmissie die de meugelikheden bekikt om zoks te berieken, wollen ze wel graeg dat die d'r kwam; an de ere kaante hadden de meerste leden in de "overlegstructuur" nogal wat gevuulsmuuilikheden mit et geliekstellen (van rechten, gebruuk in 't officiële verkeer en zo) an et Nederlaans. Veur een inkeld lid mos et mit et Stellingwarfs ok zo veer niet gaon as mit et Fries. Et Stellingwarfs mos zo veer niet kommen, want et wás ja zoveule niet... Uut de discussie dee blieken dat goenend d'r nog wat meer studie veur neudig hadden om beheurlik in de materie te kommen. De konklusie kon in alle geval wezen, dat de hiele problematiek inderdaod thuus heurt in een (inter-)gemientelike kemmissie. Daor kan dan ok bekeken wodden, wat de meugelikheden in 't officiële verkeer wezen kunnen. In oktober zal de gemienteraod van West-Stellingwarf praoten over heur bescheid op de vraogen van et perveensie-bestuur (zie ien van oonze Krummelties in de veurige Ovend).

. Oost-Stellingwarf spendeerde d'r begin juli mar liefst twienenhalf ure an. Elke fraktie vun dat et Stellingwarfs beweerd blieven mos, was bliede mit et uutgeven van boeken en alderhaande ere aktiviteiten, mar doe kwam et grote perbleem pas an: et formuleren van een antwoord angaonde de staotus en pesisie. De C.R.O. en de Schrieversronte hadden elk adviseerd, zie de veurige Ovend. In brokkies volgt hier de brief die naor de perveensie gaot, mit wat commentaor. "Et gemientebestuur zal zien best doen om de Stellingwarver streekcultuur en streektael te beholen, as dat kan in saemenwarking mit ere gemienten en de perveensie Frieslaand." Commentaor an now toe nog niet neudig... "Et wil perberen dat doel te berieken deur et stimuleren en et subsidiëren van et wark van instellings die daorveur doende binnen, zoas de Stichting Stellingwarver Schrieversronte." Ok algemien genog om moòi genog te wezen. "Inwoonders die heur mondeling en/of schriftelik in et Stellingwarfs uteren willen, kun dit doen blieven. Ok veur een niet-Stellingwarver is et Stellingwarfs te verstaon en te begriepen." Eerst ston d'r ok nog "altied" veur "te verstaon en te begriepen", mar

dat mos vot, vun de raod uuteindelik. D'r is daenk' niet allienig docht an de groep meensken die min heuren of zien kunnen, of an butenlaanders. De raod onderschat toch wel wat et taelvermogen van de inwoonders van disse gemiente, zo 't me toeliekt. Hoevuul meensken die van oorsprong gien Stellingwarver binnen, dri'jen niet op 'n plezierige meniere mit in de Schrieversronte, vraogen alderdeegst an de ere meensken in de buurt om gewoon Stellingwarfs tegen heur te praoten, lezen ommeraek Stellingwarver boeken? Mar dan komt die Stellingwarver overaende, die wil et mar even in 't Nederlaans hebben, want die aarme Hollaander zol 't wel es niet begriepen kunnen... En et is ja ok zo onfesoenlik... mar is et eupenlik onderschatten van de intellektuele kapaciteiten van de 'import' nog niet 'n tikkeltien onfesoenliker? Hier stikt een stokkien Stellingwarver folklore aachter, dat wat te lange beweerd bleven is. Zol in een hieleboel gevallen niet elk an zien trekken kommen kunnen, as bepaolde officiële andudings behalven in 't Nederlaans ok in 't Stellingwarfs kwammen? Los van dit alles: netuurlik kuj' je in 't Stellingwarfs uteren blieven, al dan niet mit goedvienen van de gemienteraod van "Oost". Ik moet nog zien wie in 't geliek steld wodt as de gemiente een brief weigeren zol die in 't Stellingwarfs was. We lezen wieder. Own ja, ik hebbe de brief ommezet, die was in 't Nederlaans vanzels. "Et invoeren van et Stellingwarfs in 't officiële verkeer deur middel van een "wettelike regeling" vienen we niet neudig. In et officiële verkeer blift in oonze gemiente et Nederlaans de officiële tael." Ie zollen haost daenken dat d'r goenend bange binnen dat et Nederlaans as officiële tael hier ofschaft wodt. Gien meens die daor daenk' ooit serieus an docht het. De gemiente verget (bewust?) ok even et hier wat ondudelike plak van et Fries as twiede Riekstael, daor uuteindelik toch gien meenske omme henne kan... En waoromme hier van et Stellingwarfs niet de meugelikhied angeven om et - nao grondige studie vanzels - as <u>een</u> officiële tael in de gemiente te beschouwen? Een wettelike regeling zol niet neudig wezen. Mar het d'r wel genog overleg west, is d'r wel genog op studeerd? De perveensie het dat, en pakt et nog even aanders an veur et Fries, mit alle discussies, stokken en "tussen-rappotten"."Et ver-

plicht opnemen van et Stellingwarfs in et leerplan bi'j et onderwies hebben we gien verlet van." D'r staot in et Ned.: "bestaat geen behoefte." Lees "gien verlet van" vot mar as: we hebben d'r gien belang bi'j, gien nocht an. Evenpies diepe in 't hatte kieken. Tillevisie kieken, liever voetballen, we hebben al es een peer onderwiesmeensken vraogd, mar die wollen niet an verplicht Fries en ok niet an Stellingwarfs, mossen een applikaosiekursus biologie volgen en kwammen uuteindelik toch weer bi'j et voetballen te lane. Mar uuteindelik: hoe is dan de behoefte peild? B.v. ok tegen de aachtergrond van wat de gemiente in de eerste alinea zegt? "Opvang van de kiender in de streektael gebeurt zonder ok mar een inkeld perbleem." Op een hoge uutzundering nao dan misschien, mar veerder geleuf ik niet dat d'r opvongen wodt op dit punt. Et argument van de opvang wodde al sund Pipo de Clown op 'e tillevisie kwam staorigan slopper, en is now al een jaor of wat uut de mode in de discussies. "Et gemientebestuur wil perberen te kommen tot een kemmissie die him doende hoolt mit een studie angaonde de meugelikheden van en de meniere waorop veerder inhoold geven wodden kan an et streven veur behoold van de Stellingwarver streekcultuur in 't algemien en de streektael in 't biezunder." Op die kemmissie kuwwe nog wat hoop hebben. Et was al verstaandiger west as et gemientebestuur et perbleem van et Stellingwarfs in 't officiële verkeer eupen laoten hadde en dit naor die kommende kemmissie speuld hadde. Allienig al omdat now tegen de perveensie zegd wodt dat et Stellingwarfs buten et officiële verkeer holen wodden zal, wiels datzelde Stellingwarfs en de pesisie daorvan ál de hieltied bruukt wodt bi'j de anvraogen om ontheffings van et verplicht Fries. Wi'j zollen hier nog veerder op 'e kwestie deurgaon kunnen, mar dat doen we mar niet. Die brief kon beter, mar de gemienten moe'n d'r ok nog an wennen, d'r moet ja nog visie-vorming kommen en dat kan niet in ien keer. Op 'e tribune van "Oost" zatten zoe'n veertig Schrieversrontemeensken mit spandoeken en al. En dat is goed, want we moe'n zien laoten dawwe d'r binnen, eers tellen ze et Stellingwarfs now ien keer niet. Mi'j donkt iederiene mos zoveul as 't kan op zien plak, in zien pesisie, in zien perti'j of club of wat dan ok, perberen zoveul meugelik veur et Stellingwarfs los

zien te kriegen! Wie deur de vekaansie de raodsbi'jienkomst in "Oost" niet via de kraanten volgd het, oons bureau kan jim an infermaosie uut verschillende stokken helpen. De (streek-)blaeden hebben d'r veul ommedaenken an geven, en dat zal ok wel gebeuren as "West" los moet.
Dat zal wezen op 19 oktober. Gaoj' ok henne?

. De Stellingwarver Schrieversronte het een peer aorige posters maeken laoten.
De eerste is zwat op wit, en het disse tekst: "Wie wend is Stellingwarfs te praoten hoeft et in schoele ok niet te laoten!" De twiede is rood op wit, en het disse tekst: "Ie hoeven d'r niet omme te goelen Geef Stellingwarfs in et plak van et Fries op 'e schoelen". Beide posters bin cartoon-achtige tekenings van H.J. van Veen. Ze kosten *f* 1,00 et stok, verstuurkosten niet inbegrepen. Fermaot in beide gevallen 60 bi'j 24 cm.

(H. Bl.)

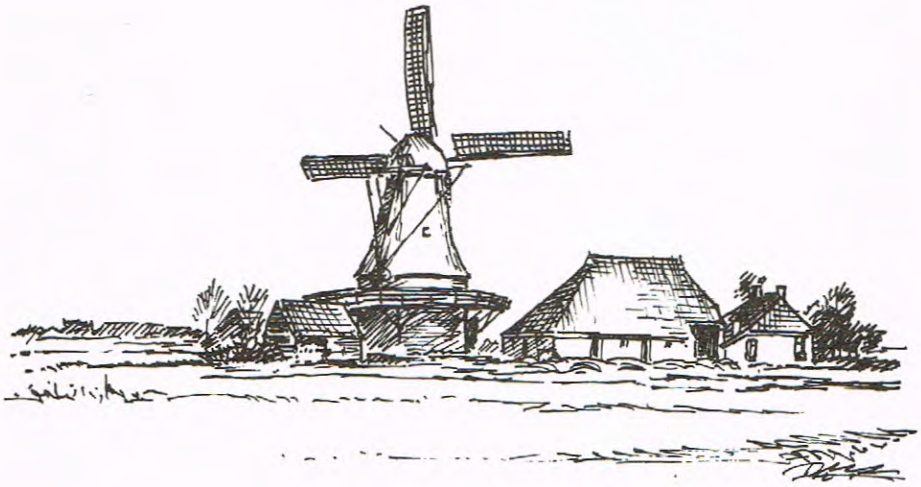

De roggemeule van Else.
(tekening van D.K. Koopmans)

Over et vroegere "Ontwiek"

De heit van Pybo Talma, de laetere ontvanger, het Huize "Ontwijk", zoas et doe nuumd wodde, bouwen laoten. Et juuste jaortal is mi'j niet bekend. Disse Talma was een rustend zeekaptein. Ok het hi'j de mooie bossen anleggen laoten, waor veul bukebomen en alderdeegst tamme kestanjebomen in veurkwammen. Ok om et grote huus mit een protte kaemers, kwam een prachtige anleg. In 1800 ongeveer is de naeme Talma veraanderd in Fruitier de Talma. Dit kwam deur een arfenis van een kienderloze omke in Grunningen, die Fruitier hiette. Mar dat gong mar niet zo. De jonge Talma mos mit zien anstaonde vrouw eerst bi'j Omke kommen, om heur zien te laoten. Doe pas kon de arfenis regeld wodden en is de femilienaeme Fruitier de Talma wodden. Ok disse Remelius Lucius Fruitier de Talma was ontvanger in Donkerbroek. Een gevelstien in et huus naost "Ontwiek" vertelt nog, dat zien dochter, 14 jaor oold, de eerste stien legd het, veur de bouw d'r van in 1860. In dit huus woonde doe laeter de koetsier en tuunman van "Ontwiek". Die Lucia Aurelia gong niet in oons dörp naor schoele, mar kreeg les van een inwonende onderwiezer, doe goeverneur nuumd. Zi'j ree op een ezel in de bossen, as ontspanning. Et was doe wel een deftige boel. Dit maegien trouwde laeter mit officier Jan Hora-Adema. Ze kregen drie kiender: Johan, Remelius en Jetske Wiskia. Die dochter trouwde mit Jan van der Burg, ingenieur bi'j de spoorwegen. Doe ze al op leeftied weren en ik volwassen, heb ik jaoren briefwisseling mit heur had en heur ok wel opzocht in Zeist, en laeter in Velp. Now weer even naor de femilie Hora-Adema, Mevr. Van der Burg heur oolden. J. Hora-Adema kreeg laeter de benuming as burgemeester in Harlingen. Et wodde doe muuilik om "Ontwiek" nog te bewonen. Omreden d'r wel een protte cultuurgrond bi'j et laandgoed was, is d'r een boereschure aachter bouwd en wodde et spul verhuurd. Dat is ongeveer een ieuw leden gebeurd. De eerste huurder was een Dijkstra, die d'r min boerkte en him zels laeter 't leven beneumen het. Zien zeunen bin naor Amerike emigreerd. Kleinzeunen

Et huus "Ontwiek"
in 1903.

V.l.n.r. J. van Zanden-Mulder, A. van Zanden, Tr. van Zanden (de mem van de schriefster), E. van Zanden, O. van Zanden.

hebben in de twintiger jaoren nog es op "Ontwiek" west, om nog es te kieken waor de femilie vroeger woond hadde. Om 1890 henne bin Pake en Beppe Van Zanden op "Ontwiek" kommen en die bin daor tot 1913 bleven. Heit en Mem bin heur weer opvolgd as huurder. Doe Pake en Beppe d'r woonden kwam de fem. Hora-Adema zommers vaeke in de veurkaemers van "Ontwiek" de vekaansie deurbrengen. Beppe had altied et onderhoold van de veurkaemers. Zi'j woonden aachter en hadden ok nog kaemers zat. De dochter Jetske Hora-Adema moch graeg aachter bi'j Beppe wezen en at wel es mit en vun Beppe heur boerepottien mar wát lekker. Op 't hiem van "Ontwiek" was een hiel grote appel- en perehof. Ommeraek zoveul soorten haandperen. In augustus begon et feest van pere-eten mit de roggeperen, dan de sukerperen, de durkiesperen en laeter de jutteperen. En dan weer laeter een hieleboel soorten appels. Wi'j hebben oons as kiender wel es piene in de boek eten van al dat lekkere fruit. Ok was d'r nog een walneuteboom. De neuten bleven lekker en dreuge in ien van de askebakken van de oolderwetse kookkachel. Bukels die wi'j bi'j 't haast zochten kwammen in een poede te hangen bi'j de schostien, liek as de tamme kestanjes. Op et hiem stonnen ok nog tamme kestanjebomen en eerder het d'r ok een grote kassebongerd west. Et was indertied wel een lusthof bi'j "Ontwiek". In et huurcontract ston ok de verplichting, jaorliks zoveule appels en peren te leveren an de huurbaos. Die gongen dan in tienen körven en wodden mit de tram verstuurd. Ok mos Heit jaorliks een bepaold tal slaachthaenen mesten en die an de femilie Hora-Adema versturen. 'k Bin vaeke mit zoe'n pak slaachthaenen naor 't postkantoor west. Ik kan me ok nog herinneren dat Meneer en Mevrouw Hora-Adema es een dag bi'j oons op vesite west hebben. 't Weren slim deftige meensken en wi'j keken as kléine kiender wel mit ontzag naor heur op. Heit en Mem en zi'j zatten dan in de mooie opkaemer en wi'j mossen aachter in de keuken bi'j oonze maegd blieven. Ze nammen oons doe lekkere sukelao mit, dat wi'j mar kwaolik kenden. Wi'j wussen haost niet, hoe lange as we daor mit omme speren zollen. Dat is now allemaol verleden tied, mar oolde foto's getugen nog van de oolde glorie en laoten de mooie anleg zien en de veur-

naemhied van wat iens et laandgoed "Ontwiek" was. Ongeveer 90 jaor deur oonze femilie bewóond; daor is now veurgoed een aende an kommen deur de verkoop.
Wat zal now et lot wodden van "Ontwiek"?

J. v.d. Bos-Bouma

Et huus "Ontwiek" in 1903.

Fem. Van Zanden naost huus.

Opni'j beginnen

Ze hadden et beidend niet begriepen kund, heur zeune hadde steulen. Bevend zatten ze bi'j de taofel. De man mit et heufd wat naor beneden, sterend naor et taofelklied. Hi'j zee niks, nikte now en dan wat zenuwachtig. De vrouw keek et raem uut en dan weer de kaemer in 't rond. Now en dan reup ze wat, zoas "Och, och, dat ha'k nooit docht." Ze zatten te daenken an de laeste tied. Een tied die zo rustig west hadde, tot an disse morgen. Ze hadden nooit wat markt en nooit wat zien. Ze hadden heur ok nooit een protte zorgen maekt over heur ienigste zeune. Et was een aorige jonge. Soms wel es wat wild, mar dat heurt toch bi'j een jonge onder de twintig. Hi'j was ok wel es wat laete thuuskommen, mar daor hadden ze nooit over in zeten. Ie kwammen niet veerder deur altied mar te zeggen "Kom op 'e tied thuus". 't Was ok weer niet zo dat et altied veur kwam. In 't weekend dan mossen ze heur uutleven, hi'j en zien kammeraoden. Dan gongen ze te daansen, dan maekten ze wille. Die wille hadden ze vrogger zels ok had, dat had een meenske neudig.

Dit jaor was hi'j van schoele kommen. Al was hi'j niet iene van de besten, hi'j had et diploma toch haeld. Doe was et slimste kommen, et zuken naor wark. Dat was niet lokt an now toe. Hi'j was elke weke opni'j naor et arbeidsburo west om in de kaortebak te kieken. D'r zat wel es wat in, mar altied baenties daor tientallen meensken op schreven hadden. Hi'j was ok wel op solsitaosiebezuuk west, mar altied zonder risseltaot. Goenend mit ervaring gongen de hieltied veur. Hi'j hadde een uutkering kregen, die niet groot was. Vervelen was d'r in et begin niet bi'j. Hi'j had genoeg hobby's, an oolde auto's ommesleutelen, medelvliegmesienen bouwen, voetballen en wat in de tuun spitten. Nao een maond of viere was de verveling wel kommen. Hi'j kwam laeter van bedde en zat meer in huus te lezen of gewoon wat te kieken. Inienend was hi'j lang zo aktief niet meer. In die tied had Jaanke vaeke zegd: "Now moej' ok es buten kieken, ie hebben de hiele dag de zunne nog niet zien." "Die kan 'k deur de ruten ok wel zien," zee hi'j dan en pakte de kraante. Gelokkig duurde die tied niet lange.

Hi'j gong een peer keer naor de stad en trof daor ok goenend, die krek as him, zonder wark weren. Eerst zag hi'j heur iene keer in de weke, mar laeter wodde et om de dag. Jaanke vun et mooi dat hi'j zo wat tiedverdrief kreeg, dan zat hi'j ok niet meer zo thuus omme te hangen. Jan klaegde now en dan wel es dat hi'j nooit meer thuus was, mar vun dit ok beter as elke morgen dat lange slaopen. Ze gongen mit een stokmennig jongen naor moter- en autotentoonstellings, zatten in de kroeg te kaortspeulen of te biljatten of leupen wat deur de stad henne. Hi'j sleup naachs ok wel bi'j die jongen. Daor zaggen Jan en Jaanke hielendal gien bezwaor in. Een tied leden had hi'j heur om centen vraogd veur een ni'je stereo-instelaosie. Ze hadden et niet bried, ok Jan leefde van een uutkering. Ze hadden zegd dat hi'j speren mos, dat hi'j elke maond wat aachteruut leggen mos. Et hadde niet lange duurd dat de instelaosie d'r was. Een allemachtig groot mooi ding. "We helpen zo now en dan in een pakhuus," zee hi'j, "zo he'k et vlogge bi'j mekeer kregen." Hi'j hadde een protte plaeten kocht en spul om ze op te bargen. Hi'j hadde een ni'je brommer kocht en hadde rielessen neumen. Zels verdiend geld uut dat pakhuus, had hi'j de hieltied volhullen.

Vandemorgen hadden ze dan de waorhied heurd over et geld. De pelisie was kommen en had naor him vraogd. Hi'j was verklikt deur de aandere jongen. Eerst had hi'j ontkend. De pelisies weren vrundelik west en hadden een schoft alliend mit him praot. Doe weren Jan en Jaanke d'r bi'j vraogd. Hi'j hadde alles verteld, hi'j kon d'r niet meer onderuut. Hi'j hadde verteld over de naachtelike streuptochten deur kantoren en kantines, over et stelen in winkels en van tassen van oolde meensken. Zo inienend was hi'j staon gaon en wol d'r uut naaien. Veurdat hi'j bi'j de deure was, hadden ze him al bi'j zien lange blonde haor grepen. Ze hadden him in de aarm pakt en weren votgaon. Ze zollen wel wat heuren in de loop van de dag.

Daor zatten ze now bi'j de taofel. In de askebak braande zien sigerette nog. Jaanke keek naor zien foto op 'e kaaste. Ze dochten beidend an heurzels. Was et heur schuld west? Hadden zi'j et niet goed daon? De jonge hadde toch altied alles kregen. Ze hadden nooit spul had, ze gavven

him een protte vri'jhied. De grote vraoge was: wat hebben wi'j verkeerd daon? Ze bleven daor zitten mit heur gedaachten. Wel een twintig menuten zatten ze zonder een woord te zeggen. Alliend de klokke gaf de tied an die niet stille staon bleef. Doe begon Jan te goelen en sleug de hanen veur de ogen. Ok bi'j Jaanke kwammen de traonen. Ze sleugen de aarm om mekeer henne. Ze goelden een tied deur, zonder te perberen om de traonen tegen te holen. Doe begon Jan te snokken en zee: "We kun altied weer opni'j beginnen." Jaanke nikte en zee: "Ja, mit 'n drienend weer opni'j beginnen."

Harmen Houtman

Et touw was te dikke

Ze hebben me ophongen. Niet zo mar in een droompien of in een kot verhaeltien. Hier staot et zoas et gebeurd is. In de tuun van mien buren. Waoromme? Ze kun een meenske ophangen veur van alles en nog wat. Of verbranen zo as ze dat deden mit Bruno, of alliend mar veroordielen, now ja, zoas Villon, of an et kruus slaon. De meensken mienen dat ze dat lange leden daon hebben. Mar et was vandaege, zo as ik vandaege ophongen bin. Mar et touw was te dikke. Zo mar een aende touw uut de koestal of zo. Hoe kun ze dat veruut ok weten of et te dikke is. Buurvrouw ston veur et raem om een mogge te vangen, en juust doe ze 'm plat drokte kreeg ze mi'j in de gaten. Ik kon altied goed overweg mit Buurvrouw. Ze stopte mi'j de sokken wel es en ikke plokte uut mien tunegien ok wel es een bloempien veur heur. Ik hadde wat bi'j heur goed te maeken naodat ik oonze witte moezen in heur keuken los laoten hadde.

Et is toch wel wat ni'js om mit hanen en voeten los een peer meter boven de grond te hangen. Et is niet veer van de eerde mar wel krek genog. Et hangen zels is et veurnaemste, de bewegings van de aarms en de bienen het niks te betekenen. Daor zal altied verschil in wezen. Mit aord, 't wezen of kiek op 't leven het dat niks te maeken. Daor hebben ze gien weet van die luden die altied mar een reden vienen om iene op te hangen, te smoren of plat te schie-

ten. Of zo mar omdat ze een aende touw hebben of wat aanders. Dat kàn temeensen. Mar mien touw was te dikke. D'r zal meer oefend wodden moeten omwille van al dat volk dat veurbestemd is een stroppe om de strotte te dregen. Ze moe'n meer andacht geven an dit laeste sieraod van de uutverzochten.

Moej' je dat es even indaenken. Wat een meenske vuult die 'm dikke eten het, wet men wel zoe'n betien. Mar laot elk stevig burgermannegien mar es een peer daegen omme scharrelen zonder eten in et lief, dan moej' es kieken hoe as hi'j 'm anstelt. En dan is hi'j nog niet half zo veer as d'r zoveule op de eerdbojem ommelopen die niet weten waor ze nog wat opscharrelen kunnen. Daor bin ik now van of. Mien kammeraoden wussen et niet en de aandren hadden wel wat aanders an de kop. Honger went wel nao de vierde dag. En veul langer moet et aenlik ok niet duren. Allienig as d'r stokkies in de kraante kommen, zollen ze nog wel vlotweg om de hoeke kommen mit wat centen in een rammelbusse, of mit mekere daansen op een "liefdadigheidsbal". 't Hangen is et argste niet. Dan hej' ommes hielendal gien honger meer. D'r is dan allienig nog mar de singelierse geweerwodding, veur him die et angaot, van nog mar krek an de grond vaaste te zitten, en et aldergekste schouwspul veur heur die mithulpen om de stroppe an te trekken. Zo stark is dan et touw, dat de hiele wereld d'r an hangt.

Ik hadde wel es heurd dat an iene die onder waeter raekt, zien hiele bestaon veurbi'jflitst, en mit et hangen zol dat ok best kunnen. Veur mi'j was dat toch mar aanders. Al lange veurdat ik hong was ik d'r klaor mit, et hoefde niet nog es weer. Daoromme is ok et alderlaeste om mi'j henne gaon en beweren alliend mien buurvrouw en de luden die et touw uut de stal haeld hadden d'r een schruuiplak van in de hassens. Intied schient veur heur de zunne nog en leven ze in de wereld van de tied, daor ze van zeggen dat die alle wonden zuvert. Veur heur is d'r nog een vrogger en laeter, ze kun nog praoten over gister en vandaege. Ze zien nog ofstanen, weten wat kot is en lang. En praoten over tied en gien aende. Ze zi'jen en plaanten en zo moet dat wel wezen onder de meensken die nog kuieren tussen de bloempies, en nog naor de steerns kieken kunnen.

Aj' hangen en aj' bewust binnen daj' hangen is dat allemaole hiel aanders wodden. Zenon wus dat op zien meniere doe hi'j knoeid wodde en tegen de tiran zee: "Verkiek je niet op wat aj' zien, mar zels sleep ie deur de drek." Veur mi'j was et al muuiliker om nog wat te zeggen. Wat 'k nog heurde dot d'r niet toe en gieniene het d'r nog weet van wat de kiekers tegen mekere zegd hebben. Dat geft ok allemaole niks. Dood is dood, zeggen ze. Mar ze mossen zels es hangen om te weten dat ze 't mis hebben. Eventies hangen zol misschien wel al genog wezen. D'r is niks meer an te verhelpen, mar veur mi'j was et touw te dikke.
Strakkies krabt de moeze-katte van de buren op et plak waor ik boven ophongen bin, en waor volgende weke Buurvrouw heur wasgoed bliekt. Dood is now ien keer dood. Leven zonder lief kuj' je ok muuilik veurstellen. Ze blieven mar liever in de buurt van et lief, en daoromme holen ze deur alles henne vaaste an de opstaanding van et lief. Now, dat komt dan nog wel. Zels now nog waog ik 't niet daor wat an te doen. As ze de waorhied zuken, zullen ze die wel vienen. En die verwaachten ze niet van iene die ze ophongen hebben. En as ze dan wat vunnen hebben stoppen ze dat in alderhaande potties die dan deur mekeer gooid wodden. Nao wat gehussel gieten ze wel es wat in een ni'je pot of klutsen et iene mit et aandere. Dat geft allemaole niks, et kan ok in een grote tobbe gooid wodden, d'r goed in reuren en dan et schoem d'r ofscheppen.

Wie luustert now nog? Ze kun niet iens meer heuren. Lao 'k mar zeggen da'k veer vot bin en da'k niet meer tussen de potties omme scharrel.

Kiek es an, mit et lief is d'r now nog wat aanders vot. Ok datte wat al een betien in de hoeke veegd was, aachterbakse gevulens die daegeliks een meens bekroepen en die altied mar onder de klompe votglipten as ik miende ze in de modder trappen te kunnen.

Doeg! buurvrouw mit die dooie mogge.
Doeg! bloemegien.
Doeg! zunne.
Doeg! hiel de oolde sokkeboel.

Ik wil niet weten da'k dit schreven hebbe.
Daoromme komt mien naeme d'r niet onder.

De Hoeve

Groet uit Steggerda (Hoeve)

De Hoeve is ien van de jongste dörpen van de gemiente West-Stellingwarf. In et verleden wodde praot over Westerhoeve (onder Steggerde) en Oosterhoeve (onder Vinkege). Sund 1938 wodt De Hoeve as zelsstaandig dörp erkend. De foto is van omdebi'j 1928. Et karkien wodde in 1921 anbesteded en gund an De Boer en Stoker veur *f* 5.592,00. De klokke het een gewicht van 70 kilo en kostte doe *f* 154,00. De schoele is van 1876 ên de bouwkosten weren doe *f* 5.270,45.

G. Lantinga

Preek van een leek (5)

"Onderzuuk alle dingen en behool de goeie"

D'r bin neffens mi'j vusen te min meensken die warkelik zuken, laot staon onderzuken. De meerste meensken bin neffens mi'j lui en dom. Dat mag dan een betien bot klinken, mar et moet mar es zegd wodden, omreden dat ik mien, dat et spietig genog waor is. D'r bin genog meensken die heur hanen en voeten bruken. Ze moe'n ok wel om veerder te kommen, om veuruut te kommen. Om heur wark te doen. Mar vusen te min meensken bruken heur hassens, heur verstaand, waor as neffens mi'j vule meer meensken van in huus hebben as dat ze zels en aandren wel weten. Alderdeegst in oonze tied mit zoveule meugelikheden van onderwies, ontwikkeling, vorming en gao zo mar deur, blieven d'r vuus te vule tot heur eigen schae en schaande vusen te lui en te dom.

Daoromme mos disse "preek van een leek" mar es gaon over et bekende "Onderzuuk alle dingen en behool de goeie". Et is uuteindelik mar een klein groepien meensken dat eier zocht, de ienvooldigste vorm van zuken, al is de koppel wel wat groter die een vrouw of een man zocht die bi'j him of heur past. Daor wodt wel wat muuite veur daon, bliekber omreden dat et een primaire levensbehoefte is, mar ok op dat mad bin de domheden die begaon wodden haost niet te overzien en de protte echtscheidings in oonze tied bin d'r een gevolg van, ok al is dat vanzels niet de ienigste reden. "Wie zocht zal vienen." Dat staot as een paol boven waeter. Wie warkelik zocht naor oplossings veur energieperblemen, zal ze vienen. Hoe en waor dan ok. Wie warkelik zocht naor een passende partner die zal him vienen, wie en hoe dan ok. Wie de aander, God ok, warkelik zocht, die zal him vrogger of laeter tegenkommen, op een tied die goed uutkomt en vaeke wanneer et minder goed past. Et echte zuken hoolt neffens mi'j et vienen al in aj' de ogen, oren, neuze, hanen en voeten goed de kost geven. D'r is temeensen nog gieniene west die mi'j van et tegendiel overtuugd het. Alderdeegst et geld ligt op 'e straote, mar ie moe'n vanzels niet te beroerd wezen om je te bugen en et

op te kriegen. Onderzuuk alle dingen. Bekiek et van alle kaanten. Soms moej' d'r dag en naacht mit doende wezen. Mar dan is risseltaot ok verzekerd. As de meensken mar wat meer muuite deden om te zuken, om te onderzuken. Mit naeme in de wetenschop wodt zoks steevaaste daon. Daoromme heb ik ok nooit goed begrepen waoromme wetenschop en geloof zo vaeke mit mekaander in oorlog west hebben en et vaeke nog niet al te best vienen kunnen. Krek et geloof vietert an tot onderzuuk, tot wetenschop en neffens mi'j leidet echte wetenschop vaeke tot geloof. Mar dat perbleem is te ingewikkeld om hier veerder uut de doeken te doen. Mar ok hier gelt: "Wie (onder-)zocht die zal vienen." De riekdom die d'r in de netuur, in hiel de kosmos opburgen is is zo groot, dat we nooit uutzocht en uutvunnen raeken. As we et zels niet verpesten dan kan dat nog ieuwen veur duzenden meensken zo deurgaon. Daoromme heb ik d'r ok altied nocht an om te zien hoe as de meensken wel kleren en schoenen uutzuken die bi'j heur passen en die vienen ze dan ok wel. Zo is et ok mit ere dingen. Daoromme heb ik ok respekt veur een woordeboekgroep die alsmar zocht naor et goeie woord, de goeie zin, de goeie uutdrokking, die onderzocht en et goeie schift en behoolt. Daoromme bin meensken mi'j ok lief, die pattietoeren de hiele wereld ofreizen om een goeie levensholing te vienen, al kun ze et vaeke dichte bi'j huus wel anrikt kriegen. Et zol neffens mi'j hiel mooi en een geweldige verrieking wezen as de meensken minder lui weren en niet zo dom wezen wollen om niet alles te onderzuken en et goeie te beholen. Dat zol heur eigen leven ok dubbel en dwas de muuite meer weerd maeken. Mar zoks kuj' vanzels niet opleggen, daor kuj' gieniene toe dwingen, want dan komt d'r van et zuken, laot staon van et vienen niks terechte. Ie moe'n d'r nocht an hebben om alle dingen te onderzuken en ie moe'n d'r bliede mit wezen kunnen om wat te vienen. Mar zoks vaalt best te ontwikkelen. Ok wie et zuken zocht zal et vienen. Daoromme is et zo mooi, dat daor in disse tied mit zovule kraanten, boeken, tiedschriften, radio en tillevisie alle gelegenhied toe is. Gieniene hoeft lui te wezen. Alderdeegst veur een warkloze is d'r genog te doen. Gieniene hoeft dom te wezen, want d'r is zovule te zuken, overal in de wereld en weet hoevule te vienen. Te beginnen bi'j je zels. Et hoeft niet duur te we-

zen. Et hoeft gien geld te kosten. Wel je zels. Dat is de eerste keuze. Wil ik zuken? Wil ik mi'j zels, de aander, God vienen? En dan an et wark. Moej' nao verloop van tied es zien wat dat allemaole niet oplevert. De iene gaot studeren, de aander schilderen, weer een aander schrieven of tekenen of preken. Omdat zi'j of hi'j uutdrokking geven wil van alles wat hi'j of zi'j vunnen het. Alle boeken van de wereld kun et risseltaot niet bevatten, laot staon dit nommer van De Ovend.

Oene Bult

Een leugenriempien

In De Ovend, dadde jaorgaank (1975) no. 1, blz. 22 nammen we een deur "Wube Lamers van de Kuunderwal" (Berkoop) instuurd leugenriempien (een oold volksriempien) op, dat we hier nog even weer opni'j ofdrokken (om makkelik vergelieken te kunnen).

Liegen

Ik zal jow wat vertellen
En liegen dat ik kan
Ik zag de bakker vliegen
Mit de ovend d'r aachter an!
Ik zag de gritten spitten
En ik zag de kri'jen mi'jen
Ik zag de musken veur de ploeg
Is de leugen now nog niet groot genoeg?

De Heer K. Gorter gaf lestdaegs zien Oosterwooldiger versie an oons deur.

Liegen (2)

Now za'k je wat vertellen
Van Evert en van Nellen,
En liegen wat ik kan
Ik zag de bakker vliegen

Mit de ovend d'r aachter an
Twie grieze kri'jen
Die stonnen op et laand te mi'jen
Twie eksters veur de ploeg
Is de leugen now nog niet groot genoeg?

(P.J.)

Krummelties

. De Stellingwarver Schrieversronte (publiciteitskemmissie) zal bi'jkotten veul ommedaenken geven an et wark van de keunstener Sierd Geertsma van Appelsche. Zo hopen we een kelinder veur 1982 uut te geven mit wark van him. Hool et even in de gaten, beweer een plakkien veur disse kelinder! Ien en aander gaot in een plezierig saemenwarking mit et "Bleekerhûs" in Drachten, daor een groot pat van Geertsma zien wark beweerd wodt. (P.J.)
. De "Stichting Het Drentse Boek" hoolt op 31 oktober een grote dialekt-schrieveri'je-dag in cultureel centrum De Tamboer, Hogevene. De bedoeling is dat aktievelingen uut alle Nedersaksische streken es mit mekeer in kontakt kommen en idenen en ervarings uutwisselen kunnen. Uut elke "taelstreek" bin een stok of tien meensken nuugd (schrievers, bestuursleden en al zok volk meer). Die holen de morgens een ontmoetings- en discussiebi'jienkomst. Middags, tussen 2 en 5 ure is d'r een discussiemiddag mit inleiders, daor ze graeg pebliek bi'j hebben willen. Thema: "Is d'r toekomst veur de streekcultuur?", mit ommedaenken veur streektael en saemenleving, streektael en onderwies, streektael en massa-media. Veerder: boekekraompies, en oppas veur kiender, mit o.e. dialekt-poppekaaste. Aovens, ok weer veur elk toegaankelik, een veurstelling mit et optreden van verschillende schrievers, zangers en dichters uut de regio's. Kaorten veur et aovendpergramme kuj' à *f* 10,00 bestellen: Sikretariaot "Stichting Het Drentse Boek", Hoofdstraat 79, 7921 AE Zuidwolde/Zuudwoolde Dr. Veur et middagpergramme vraogen ze gien intree. (H.Bl.)

de ovend

een uutgifte van de Stellingwarver Schrieversronte
Postbusse 138, 8430 AC Oosterwoolde
till. 05160-4533

Red.: Henk Bloemhoff, De Hegen 54, 8431 JR Oosterwoolde
Bureau-red. en adm.: Pieter Jonker
bureau Stellingwarver Schrieversronte, Bongheer 1
8431 GT Oosterwoolde

„De Ovend" komt zes keer in 't jaor over de heerd
bi'j de leden/abonnees van de Stellingwarver Schrieversronte
Lidm./ab.: f 15,00 in 't jaor (of meer, wie dat wil!)

Et is **verbeuden** zonder schriftelik goedvienen van de schrievers wark of patten uut heur wark uut dit blad over te nemen of opni'j te drokken.